

Ερχονται τα νέα Αναλυτικά Προγράμματα

Ξεκινά η εισαγωγή τους στα σχολεία από τον Φεβρουάριο του 2010

Κύριε Τσιάκαλε, αυτό που ενδιαφέρει τον κόσμο στη δεδομένη χρονική στιγμή, είναι η πορεία των επιτροπών για τα Αναλυτικά Προγράμματα. Οι επιτροπές ανακοινώθηκαν στις αρχές Μαρτίου και έπιασαν αμέσως δουλειά. Ο υπουργός Παιδείας είχε δηλώσει πως μέχρι το τέλος του καλοκαιριού θα είναι έτοιμα τα νέα Αναλυτικά Προγράμματα. Σε ποιο στάδιο βρίσκονται σήμερα;

Οι επιτροπές έχουν επεξεργαστεί σε πολύ μεγάλο βαθμό τα νέα Προγράμματα Σπουδών για κάθε γνωστικό αντικείμενο. Ορισμένες είναι έτοιμες να παραδώσουν το έργο τους μέχρι το τέλος του καλοκαιριού, ενώ άλλες θα το κάνουν μέχρι το τέλος Σεπτεμβρίου. Μοναδική εξαίρεση θα αποτελέσει η επιτροπή της Ιστο-

Συνέντευξη στον ΣΠΥΡΟ ΣΩΤΗΡΙΟΥ

ρίας, η οποία θα παραδώσει το έργο της στο τέλος Οκτωβρίου. Βλέπετε, οι συνάδελφοί μας σε αυτή την επιτροπή αισθάνονται το ιδιαίτερο βάρος που έχουν επιφορτιστεί και επιθυμούν το έργο τους να είναι αποτέλεσμα πλήρους συναίνεσης και να μην αφήνει κανένα περιθώριο παρεξηγήσεων και αντιπαραθέσεων.

Γενικά, η μικρή καθυστέρηση σε σχέση με τους αρχικούς μας στόχους οφείλεται στο γεγονός ότι ο ορισμός των επικεφαλής των επιτροπών έγινε, όπως είναι γνωστό, μετά από σχετικά μακρές συζητήσεις μεταξύ όλων των πολιτικών δυνάμεων και αυτό «μας έφαγε» κάποιο πολύτιμο χρόνο. Ταυτόχρονα όμως το ίδιο γεγονός μάς έδωσε κάτι πολύτιμο: συνέβαλε στην οικοδόμηση αμοιβαίας εμπιστοσύνης και συνακόλουθα επέτρεψε να δημιουργηθούν οι αναγκαίες συνθήκες που είναι απαραίτητες για τη δημιουργική συνεργασία ανθρώπων από διαφορετικά πολιτικά περιβάλλοντα. Με λίγα λόγια: ό,τι «χάσαμε» σε χρόνο το πήραμε πολλαπλάσια πίσω σε κλίμα εμπιστοσύνης και ηρεμίας. Δηλαδή συνολικά βγήκαμε κερδισμένοι.

Όπως είναι λογικό, υπάρχουν συζητήσεις και "αντιπαραθέσεις" στα πλαίσια του διαλόγου ανάμεσα στα μέλη των επιτροπών. Είναι εποικοδομητικές αυτές οι συζητήσεις ή αποτελούν εμπόδιο στο να προχωρήσουν οι επιτροπές;

Δεν έχουμε πουθενά εμπλοκή εξαιτίας κά-

ποιων αντιπαραθέσεων. Συζητήσεις βεβαίως γίνονται, γι' αυτό άλλωστε επιλέξαμε να δουλεύουμε με ομάδες και μάλιστα μερικές φορές με πολυπληθείς ομάδες. Στις επιτροπές κατατίθενται διαφορετικές προσεγγίσεις και προτάσεις και αυτές συζητούνται σε σχέση με τους στόχους και τις αρχές που τέθηκαν στο βασικό κείμενο της μεταρρύθμισης των αναλυτικών προγραμμάτων. Αυτός είναι ο «κανονικός» τρόπος δουλειάς σε τέτοιες περιπτώσεις και γι' αυτό θα ήταν αδικαιολόγητη η οποιαδήποτε ανησυχία εξαιτίας της διατύπωσης κάποιων διαφορετικών απόψεων σε επιμέρους θέματα.

Δεν σας κρύβω ότι εγώ προσωπικά περιμένα πραγματικές αντιπαραθέσεις σε ορισμένους τομείς, οι οποίες όμως τελικά δεν εμφανίστηκαν. Τελικά, αποδεικνύεται ότι υπάρχει μεγαλύτερη συνταύτιση στις απόψεις των πανεπιστημιακών και των εκπαιδευτικών από ό,τι υποθέταμε προηγουμένως. Όμως δεν αποκλείω στους επόμενους μήνες, όταν θα γίνουν γνωστές οι προτάσεις των επιτροπών, να κατατεθούν σε κάποια ειδικά ζητήματα διαφορετικές προσεγγίσεις. Κι αυτό ανήκει στα

αυτονόματα μιας μεταρρύθμισης και γι' αυτό, ως πρόεδρος της επιτροπής, θα κάνω το παν ώστε καμιά διαφορετική άποψη να μην δαιμονοποιηθεί και κανένας από όσους θα διατυπώσουν διαφορετική άποψη να μην υποστεί δίκη προθέσεων. Όλα θα συζητηθούν και θα κριθούν στο φως της επιστήμης και με μοναδικό γνώμονα τη δημιουργία ενός εκπαιδευτικού συστήματος που θα υπηρετεί τις ανάγκες των παιδιών και της κοινωνίας και θα κατατάσσεται ανάμεσα στα καλύτερα εκπαιδευτικά συστήματα της Ευρώπης

«Τα μέλη της επιτροπής για την Ιστορία νιώθουν το ιδιαίτερο βάρος που έχουν επιφορτιστεί και επιθυμούν το έργο τους να είναι αποτέλεσμα πλήρους συναίνεσης»

Και πότε θα δούμε έμπρακτα να εφαρμόζονται τα νέα Αναλυτικά Προγράμματα;

Διαπιστώνω ξανά και ξανά ότι πολλοί άνθρωποι ξαφνιάζονται από τον προσεκτικό τρόπο με τον οποίο σχεδιάζουμε να εφαρμόσουμε τα νέα αναλυτικά προγράμματα. Εχω

πει πολλές φορές ότι η εισαγωγή των νέων αναλυτικών προγραμμάτων θα γίνει νοικοκυρεμένα και χωρίς βιασύνη. Δεν θέλουμε οι αλλαγές να δημιουργήσουν αναταραχή στα σχολεία, ούτε ανασφάλεια σε γονείς και εκπαιδευτικούς. Το σχέδιο που επεξεργάστηκε η Επιτροπή μας προβλέπει τις εξής φάσεις :

- Τον Φεβρουάριο του 2010 θα ξεκινήσει μια επιστημονικά ελεγχόμενη εισαγωγή κάποιων στοιχείων των νέων αναλυτικών προγραμμάτων αποκλειστικά σε τάξεις εκπαιδευτικών που συμμετείχαν στην κατάρτιση των νέων προγραμμάτων.

- Το σχολικό έτος 2010-2011 θα πολλαπλασιαστούν οι τάξεις αυτές και θα ξεκινήσουν η επιμόρφωση των εκπαιδευτικών (στους τομείς που αυτό θεωρείται απαραίτητο) και η παραγωγή του κατάλληλου διδακτικού υλικού (όπου αυτό δεν υπάρχει).

- Το σχολικό έτος 2011-2012 τα νέα αναλυτικά προγράμματα θα μπουν σταδιακά σε όλα τα σχολεία. Σταδιακά σημαίνει ότι ένα μάθημα που αρχίζει να διδάσκεται με το νέο πρόγραμμα σε μια συγκεκριμένη τάξη τότε η εισαγωγή του στην αμέσως ανώτερη τάξη θα γίνει μια χρονιά αργότερα. Θα χρειαστούμε δηλαδή περίπου τρία χρόνια για να δούμε τα νέα αναλυτικά προγράμματα να εφαρμόζονται σε όλες τις τάξεις και σε όλα τα μαθήματα. Όμως, μη

στεναχωριέστε, ο άνεμος του νέου σχολείου θα γίνει αισθητός από την αρχή.

Υπάρχουν επιτροπές που μπορεί να μας "εκπλήξουν" με τις εισηγήσεις τους; Ίσως με κάποιες καινοτόμες, πρωτοποριακές ιδέες που θα εισιγηθούν;

Δεν ξέρω τι μπορεί σήμερα να θεωρηθεί «έκπληξη» στα θέματα αυτά. Το πρόβλημά μας είναι ότι μερικές φορές θεωρούμε καινοτόμο και πρωτοποριακό κάτι που στα σχολεία άλλων χωρών αποτελεί ρουτίνα ήδη εδώ και πολλά χρόνια. Προσδοκώ ότι τέτοιες καθυστερήσεις θα εξαφανιστούν τα επόμενα χρόνια χάρη στη δουλειά των επιτροπών.

Ασφαλώς θα αισθανθεί έκπληξη όποιος δεν μπορεί να φανταστεί ότι το σχολείο μπορεί να είναι αποτελεσματικό και ταυτόχρονα να είναι ευχάριστο. Αυτός θα διαπιστώσει σύντομα ότι ακόμη και τα πιο «δύσκολα» μαθήματα που τρομάζουν και απωθούν τους μαθητές και τις μαθήτριες μπορούν να γίνουν ελκυστικά και κατανοητά.

«Έκπληξη» ίσως αποτελέσει επίσης το γεγονός ότι κάποια μαθήματα που παραδοσιακά θεωρούνταν δευτερεύοντα ή τριτεύοντα θα αποκτήσουν άλλη, σημαντικότερη θέση, καθώς έρχονται να εξυπηρετήσουν βασικούς σκοπούς του νέου σχολείου. Εννών π.χ. τις τέχνες, που συμβάλλουν στην ανάπτυξη της δημιουργικότητας, ή τα θρησκευτικά, που μπορούν να βοηθήσουν στην κατανόηση, αποδοχή και

διαχείριση των φαινομένων πολυπολιτισμικότητας και διαφορετικότητας.

Αλήθεια, ποια είναι η συμβολή των μάχιμων εκπαιδευτικών σε αυτές τις επιτροπές;

Είναι πολύτιμη και δείχνει ότι η παραγνώριση της σημασίας που έχει η συμμετοχή των μάχιμων εκπαιδευτικών στην κατάρτιση των Προγραμμάτων Σπουδών δεν δικαιολογείται ούτε από τη θεωρία ούτε από την πράξη. Οι εκπαιδευτικοί μπόλιασαν τον προβληματισμό με τις εμπειρίες τους, αναπτέρωσαν τα οράματά μας με τη διατύπωση των επιθυμιών και των προσδοκιών τους, ανέλαβαν ταυτόχρονα να μας «προσγειώνουν» με το ρεαλισμό τους, συνέβαλαν ώστε η κατάρτιση των Προγραμμάτων Σπουδών να μην συνοδεύεται από μια μυστικοπάθεια που τροφοδοτεί παράλογες φήμες.

Πάντως πρέπει να υπογραμμίσω ότι η σημασία της συμμετοχής των μάχιμων εκπαιδευτικών στις επιτροπές θα φανεί περισσότερο στις φάσεις εισαγωγής των νέων αναλυτικών προγραμμάτων στο σχολείο. Υπενθυμίζω ότι η επιστημονικά ελεγχόμενη εισαγωγή τους θα ξεκινήσει από τις τάξεις των εκπαιδευτικών που συμμετείχαν στην κατάρτιση των προγραμμάτων και ότι οι ίδιοι θα προσφέρουν τα στοιχεία για το σχεδιασμό της επιμόρφωσης των συναδέλφων τους. Για όλους αυτούς τους λόγους αισθάνομαι την υποχρέωση να διατυπώσω την προσδοκία ότι την επόμενη χρονιά θα μπορέσουν να ληφθούν μέτρα, όπως π.χ. είναι η μείωση του ωραρίου τους, για να αντισταθμιστεί σε κάποιο βαθμό ο φόρτος εργασίας που εθελοντικά έχουν επωμιστεί. Αυτός θα ήταν ένας τρόπος έμπρακτης αναγνώρισης της σημασίας που έχει η συμμετοχή τους στην κατάρτιση των νέων αναλυτικών προγραμμάτων.

Οι μακρές συνεννοήσεις μεταξύ των πολιτικών δυνάμεων “μας έφαγαν” πολύτιμο χρόνο. Ταυτόχρονα όμως μας έδωσαν κάτι πολύτιμότερο: συνέβαλαν στην οικοδόμηση αμοιβαίας εμπιστοσύνης»

Πώς σχολιάζετε τη στάση της ΟΕΛΜΕΚ που απείλησε πως θα καλέσει τα μέλη της να αποχωρήσουν από τις επιτροπές για τα Αναλυτικά Προγράμματα, λόγω της μονομερούς απόφασης της Συγκλήτου να δεχθεί φοιτητές με διεθνείς εξετάσεις;

Η ΟΕΛΜΕΚ τόνισε πολλές φορές μέχρι σήμερα ότι ενδιαφέρεται να προχωρήσει το εγχείρημα της μεταρρύθμισης των αναλυτικών προγραμμάτων και η συμμετοχή της στην Επιτροπή μας είναι πολύ εποικοδομητική. Συ-

νεπώς όταν παίρνει την απόφαση να αποσύρει τα μέλη της από ένα εγχείρημα που εκτιμά και υποστηρίζει, θέλει να δείξει επιτακτικά τη σημασία που έχει γι' αυτήν το επίμαχο θέμα των GCE. Η υπόθεση πάντως τελείωσε, τα μέλη της ΟΕΛΜΕΚ επέστρεψαν στις επιτροπές και δεν υπάρχει πλέον κανένα πρόβλημα. Δεν σας κρύβω πάντως ότι με συγκίνησε και με ικανοποίησε το γεγονός ότι πολλοί άνθρωποι, ιδιαίτερα πολλοί γονείς, εκδίλωσαν με πολλούς τρόπους την ανησυχία τους για τις επι-

πτώσεις της συγκεκριμένης απόφασης στην πορεία της μεταρρύθμισης των αναλυτικών προγραμμάτων. Δείχνει ότι η υπόθεσή μας έχει γίνει υπόθεση πάρα πολλών ανθρώπων.

Ποια είναι στη μέχρι τώρα πορεία των εργασιών η συμβολή των έξι καταξιωμένων, διεθνούς κύρους Ελλαδικών επιστημόνων-ακαδημαϊκών που κλήθηκαν και δέχτηκαν να βοηθήσουν στο εγχείρημα των νέων αναλυτικών προγραμμάτων; Αναφερόμαστε

ΓΙΩΡΓΟΣ ΤΣΙΑΚΑΛΟΣ

Σε περίπου τρία χρόνια θα δούμε τα νέα αναλυτικά προγράμματα να εφαρμόζονται σε όλες τις τάξεις και σε όλα τα μαθήματα. Αυτό επεσήμανε σε συνέντευξη στη 'Χ' ο επικεφαλής της κεντρικής επιτροπής για τον εκσυγχρονισμό των Αναλυτικών Προγραμμάτων στα σχολεία, Γιώργος Τσιάκαλος, ο οποίος τονίζει εμφαντικά πως ο άνεμος του νέου σχολείου θα γίνει αισθητός από την αρχή.

Ο κ. Τσιάκαλος εκθειάζει το ρόλο των μάχιμων εκπαιδευτικών στις επιτροπές ανά μάθημα και με ικανοποίηση σημειώνει πως υπάρχει μεγαλύτερη συνταύτιση στις απόψεις των πανεπιστημιακών και των εκπαιδευτικών, από ό,τι ανέμεναν.

Εξηγεί γιατί η επιτροπή της Ιστορίας θα παραδώσει τελευταία το έργο της και γιατί η διαδικασία της αναμόρφωσης των αναλυτικών προγραμμάτων εδώ στην Κύπρο έχει προχωρήσει με πολύ ταχείς ρυθμούς σε σχέση με την παράλληλη διαδικασία στην Ελλάδα.

ΧΑΡΑΥΓΗ

Κυριακή, 12 Ιουλίου 2009, p. 14

«Κάποια μαθήματα που παραδοσιακά θεωρούνταν δευτερεύοντα ή τριτεύοντα θα αποκτήσουν άλλη, σημαντικότερη, θέση»

φυσικά στους Κώστα Κριμπά, Χρήστο Ζερεφό, Κωνσταντίνο Τσουκαλά, Δημήτρη Λυπουρλή, Αλέξη Δημαρά και Στυλιανό Νεγρεπόντη.

Οι εξαιρετικοί αυτοί επιστήμονες έχουν αναλάβει να μελετήσουν και να κρίνουν τη δουλειά μας, ο καθένας από τη σκοπιά της δικής του επιστήμης. Αποτελούν δηλαδή μια επιπλέον ασφαλιστική δικλείδα στην προσπάθειά μας να διαμορφώσουμε προγράμματα σπουδών πολύ υψηλής ποιότητας σε όλα τα γνωστικά πεδία. Συνεπώς η δική τους εμπλοκή υπολογίζεται να είναι έντονη από τα τέλη Σεπτεμβρίου. Σημειώνω όμως ότι δύο από αυτούς, ο κ. Λυπουρλής και ο κ. Νεγρεπόντης, έχουν ήδη εμπλακεί στην κατάρτιση των προγραμμάτων σπουδών, ο πρώτος για τα Αρχαία Ελληνικά και ο δεύτερος για τα μαθηματικά.

Όπως είναι πολύ καλά γνωστό, υπάρχει μια αγαστή συνεργασία μεταξύ Ελλάδας και Κύπρου στα θέματα Παιδείας. Εντούτοις, φαίνεται πως εμείς εδώ στην Κύπρο αν και ξεκινήσαμε κάποια χρόνια μετά από την Ελλάδα, είμαστε πολύ πιο μπροστά στην προσπάθεια για Εκπαιδευτική Μεταρρύθμιση. Εσείς, που είσατε πολύ καλός γνώστης των δύο παράλληλων διαδικασιών, μπορείτε να τις συγκρίνετε;

Η αλήθεια είναι ότι εμείς έχουμε προχωρήσει με πολύ ταχείς ρυθμούς στον τομέα της α-

ναμόρφωσης των αναλυτικών προγραμμάτων, ενώ η επιτροπή στην Ελλάδα έχει αναπτύξει έντονο προβληματισμό σε άλλες παραμέτρους του εκπαιδευτικού συστήματος, όπως είναι π.χ. τα θέματα πρόσβασης στην τριτοβάθμια εκπαίδευση. Στην Ελλάδα γίνεται μια προσπάθεια να εντοπιστούν όλα τα προβλήματα, να καταγραφούν οι πιθανές λύσεις και να διερευνηθούν οι δυνατότητες συναίνεσης ανάμεσα στους διάφορους φορείς. Είναι μια διαδικασία δύσκολη, η οποία γίνεται πολύ δυσκολότερη εξαιτίας του γεγονότος ότι η Ελλάδα αντιμετωπίζει οξυτάτα προβλήματα χρηματοδότησης των οποιωνδήποτε μέτρων προταθούν ως λύση. Υπενθυμίζω ότι οι δημόσιες δαπάνες για την εκπαίδευση στην Ελλάδα μόλις και ξεπερνούν το 3% του ακαθάριστου ε-

«Η συμβολή των máχιμων εκπαιδευτικών είναι πολύτιμη»

θνικού προϊόντος, ενώ στην Κύπρο ξεπερνούν το 8%.

Εμείς επιλέξαμε να ξεκινήσουμε από μια κομβική παράμετρο της εκπαίδευσης, που είναι τα αναλυτικά προγράμματα, και να χτίσουμε επάνω σ' αυτά τις οποιεσδήποτε αλλαγές στους άλλους τομείς. Εκτιμώ ότι η δική μας επιλογή επιτρέπει πιο εύκολα την επίτευξη συναινέσεων και παρέχει στους πολίτες μεγαλύτερη δυνατότητα συμμετοχής τους σε διαδικασίες, που αλλιώς παραμένουν προνόμιο των «ειδημόνων». Βεβαίως η επιλογή μας διευκολύνεται από το μικρό μέγεθος της Κύπρου, ενώ θα ήταν πιο δύσκολο να εφαρμοστεί στην Ελλάδα.

Η αμοιβαία παρακολούθηση της δουλειάς των δύο επιτροπών είναι πολλαπλά θετική και

για τις δύο πλευρές. Η φράση π.χ. που ακούστηκε στην ελλαδική επιτροπή, ως κοινή συνισταμένη όλων των μελών της, ότι η δουλειά που έχουμε επιτελέσει εμείς στα αναλυτικά προγράμματα «ανοίγει την πόρτα» για την αντίστοιχη μεταρρύθμιση στην Ελλάδα δεν προσφέρει μόνον ικανοποίηση, αλλά αποτελεί σημαντική πράξη αξιολόγησης και υποδεικνύει το δρόμο που πρέπει να ακολουθήσουμε και στο μέλλον. Παρομοίως, η απόφαση της ελλαδικής επιτροπής να προτείνει «το πολλαπλό βιβλίο» για τα σχολεία της Ελλάδας –δηλαδή την ύπαρξη πολλών και διαφορετικών μεταξύ τους βιβλίων για το ίδιο μάθημα- έρχεται να διαλύσει τις ανησυχίες που διατυπώθηκαν στην Κύπρο, ότι μπορεί να υπάρχει δυσαρμονία ανάμεσα στα δικά μας νέα αναλυτικά προγράμματα και το εκάστοτε βιβλίο που θα έρχεται από την Ελλάδα.

«Η φράση που ακούστηκε στην ελλαδική επιτροπή, ότι η δουλειά που έχουμε επιτελέσει εμείς στα αναλυτικά προγράμματα “ανοίγει την πόρτα” για την αντίστοιχη μεταρρύθμιση στην Ελλάδα αποτελεί σημαντική πράξη αξιολόγησης»

Θα πρέπει να κατανοήσουμε όλοι ότι η Ελλάδα δεν χαρακτηρίζεται από αιώνια στασιμότητα στα θέματα της εκπαίδευσης, ούτε από εκπαιδευτικό πατερναλισμό απέναντι στην Κύπρο. Ενδιαφέρεται, αντίθετα, για δημιουργική συνεργασία από την οποία θα ωφεληθούν όλα τα παιδιά –τόσο της Ελλάδας όσο και της Κύπρου.

ΧΑΡΑΥΓΗ

Κυριακή, 12 Ιουλίου 2009, p. 15

